

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКА ДЕРЖАВНА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ
КАФЕДРА ТРАНСПОРТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
ТА МЕХАНІЧНОЇ ІНЖЕНЕРІЇ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

Херсонської державної

морської академії

Олена ДЯГИЛЕВА

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

З освітнього компонента

Логістика на водному транспорті

Факультет

Суднової енергетики

Ступінь вищої освіти

Доктор філософії

Галузь знань

І «Транспорт та послуги»

Спеціальність

І5 «Морський та внутрішній водний транспорт»

Освітньо-наукова програма

Транспортні технології: експлуатація, ремонт та управління рухом засобів водного транспорту

Курс

Другий

Форма навчання

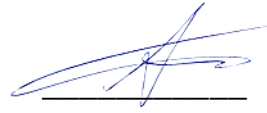
Очна / заочна

Робочу навчальну програму освітнього компонента «Логістика на водному транспорті» розробив згідно з освітньо-науковою програмою та навчальним планом підготовки «Доктор філософії», галузь знань J «Транспорт та послуги», спеціальність J5 «Морський та внутрішній водний транспорт», освітньо-наукова програма «Транспортні технології: експлуатація, ремонт та управління рухом засобів водного транспорту», д.т.н., проф. Клевцов К.М., 13 с., мова навчання українська.

Програму розглянуто та ухвалено на засіданні кафедри транспортних технологій та механічної інженерії

Протокол № 1 від «03» вересня 2025 р.

Завідувач кафедри транспортних
технологій та механічної інженерії

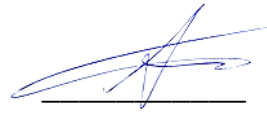

підпис

Андрій БУКЕТОВ

Власне ім'я ПРИЗВИЩЕ

Гарант освітньо-наукової
програми

підпис

Андрій БУКЕТОВ

Власне ім'я ПРИЗВИЩЕ

Завідувач аспірантурою та докторантурою

підпис

Едуард АППАЗОВ

Власне ім'я ПРИЗВИЩЕ

Завідувач навчально-методичного
відділу

підпис

Валентина ЧЕРНЕНКО

Власне ім'я ПРИЗВИЩЕ

Рада із забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти ХДМА

Протокол № 1 від «18» вересня 2025 р.

1. Місце освітнього компонента в структурі освітньо-наукової програми

Освітній компонент (ОК) «Логістика на водному транспорті» за навчальним планом є обов'язковим ОК циклу *професійної підготовки*, загальна кількість годин 90, 3,0 кредити, з них аудиторних 42 години (28 годин лекційних, 14 – практичних), 48 годин – самостійна робота.

Мета освітнього компонента. Основною метою освітнього компонента є освоєння та розуміння здобувачами основних теоретичних знань та практичних навичок з фундаментальних основ логістичних операцій шляхом визначення оптимальних маршрутів та вибору типу суден для перевезення вантажів.

Для успішного засвоєння освітнього компонента здобувач вищої освіти повинен мати уявлення з фундаментальних основ логістичних операцій шляхом вивчення основних показників логістики, основних моментів ціноутворення, визначення оптимальних маршрутів та вибору типу суден для перевезення вантажів, а також у формуванні у здобувачів ступеня освіти комплексу теоретичних знань та практичних умінь аналізувати ефективність запланованого рейсу та досягати раціонального використання можливостей судна.

Сутністю освітнього компонента є новий підхід до управління матеріалопотоками: інтеграція окремих ланок в єдину систему, пов'язану з морським транспортом, здатну адекватно реагувати на зміни в зовнішньому середовищі. Матеріалопотік розглядається в супроводі з інформаційним потоком.

З урахуванням на те, що «Логістика на водному транспорті» – це освітній компонент, що базується на комплексі знань суспільних та загальнотехнічних освітніх компонентів, основним завданням цього освітнього компонента є:

1. Розвиток у здобувачів ступеня освіти організаційних навичок по виконанню операцій та робіт по оптимальній і безпечній обробці, розміщенню та перевезенню вантажів при забезпеченні ефективної експлуатації судна.

2. Оволодіння здобувачами ступеня освіти основами теорії та практики укладання міжнародних договорів по перевезенню вантажів.

3. Засвоєння навичок по вибору оптимальних логістичних схем переміщення вантажів.

4. Забезпечення здобувачів ступеня освіти фундаментальними знаннями по вибору надійного та вигідного, з економічної точки зору, перевізника.

Освітній компонент «Логістика на водному транспорті» є спеціальним основним курсом і надає цілісне уявлення про перевезення вантажів та особливу роль водного транспорту в загальній структурі міжнародної торгівлі.

При викладанні освітнього компонента враховуються особливості навчального плану підготовки з даного напрямку.

Методи навчання і викладання:

Під час викладання освітнього компонента перевага надається застосуванню як традиційної системи методів і прийомів, так і інноваційних інтерактивних методик (майстер-класи, науково-практичні семінари, наукові веб-семінари), інтерактивні лекції, ділові ігри, наукові дискусії, а також електронному навчанню в системі Moodle (<https://mdl.ksma.ks.ua/course/index.php?categoryid=984>) тощо.

Вивчення освітнього компонента «Логістика на водному транспорті» направлено на формування наступних програмних результатів навчання (таблиця 1.1):

Таблиця 1.1. Програмні результати навчання відповідно до освітньо-наукової програми

№	Основні програмні результати навчання, якими повинен оволодіти здобувач
1	ПРН 29. Застосовувати необхідні математичні методи та моделі, комп'ютерні технології для виконання визначених завдань у галузі транспортних систем та технологій;
2	ПРН 32. Розробляти методи підвищення ефективності експлуатації транспортних засобів та функціональних систем;
3	ПРН 37. Вдосконалювати методи, технологічні режими експлуатації, а також технічні засоби транспорту для організації міжнародних, змішаних та інтермодальних перевезень пасажирів і вантажів;
4	ПРН 38. Удосконалювати засоби, технології, умови перевезення вантажів, пасажирів та багажу, методи оперативного управління процесами перевантаження у вузлах транспортної мережі;
5	ПРН 40. Застосувати відповідні стратегії прийняття управлінських рішень залежно від умов функціонування транспортних систем;
6	ПРН 41. Знати, розуміти та вміти забезпечувати виконання міжнародних вимог щодо особистої та соціальної безпеки під час експлуатації та наукових досліджень на водному транспорті
7	ПРН 42. Вміти прогнозувати потенційні наслідки прийняття управлінських рішень у галузі водного транспорту.

Міжпредметні зв'язки освітнього компонента «Логістика на водному транспорті» з іншими освітніми компонентами освітньо-наукової програми наведено у таблиці 1.2.

Таблиця 1.2. Міжпредметні зв'язки, які забезпечуються (наступними) освітніми компонентами.

№	Освітній компонент
Попередні освітні компоненти	
1	Вантажні перевезення
2	Ефективність експлуатації та управління рухом засобів водного транспорту
Наступні освітні компоненти	
3	Відсутні, враховуючи закінчення освітньої складової ОНП

У результаті засвоєння освітнього компонента здобувачі повинні

знати:

- основи зовнішньоекономічної діяльності;
- основні обов'язки постачальника та перевізника;
- міжнародну транспортну класифікацію вантажів, їх основні властивості;
- основи логістичних операцій;
- принципи ціноутворення;
- підходи до визначення оптимальних маршрутів перевезення вантажів.

вміти:

- самостійно працювати з довідковою та навчально-методичною літературою;
- систематизувати і аналізувати інформацію про характеристики різних видів транспорту;
- розраховувати оптимальний маршрут перевезення вантажів;
- розбиратися в транспортній документації;
- визначати основні показники логістики;
- контролювати основні моменти ціноутворення;
- оформляти документи прийому/здачі вантажів;
- застосовувати міжнародні та національні правила забезпечення;
- збереження вантажів при їх перевезенні морським транспортом.

отримати навички:

- самостійної роботи з державними стандартами, навчальною, навчально-методичною і іншою технічною літературою;
- вживання та розуміння спеціальних термінів в галузі транспортних технологій.

2. Зміст освітнього компонента

Опис освітнього компонента «Логістика на водному транспорті»

Таблиця 2.1. Опис освітнього компонента очної форми навчання

Термін вивчання ОК		Обсяг ОК		Розподіл академічних годин за видами занять очної форми навчання					Контроль знань		
Курс	Семестр	Всього академічних годин	Кредити ECTS	Аудиторні заняття				Самостійна робота	Вид індивідуального завдання	Залік	Іспит
				Лекції	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Семінарські заняття				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2	4	90	3	28	14	-	-	48	-	-	+

Таблиця 2.2. Опис освітнього компонента заочної форми навчання

Термін вивчання ОК		Обсяг ОК		Розподіл академічних годин за видами занять заочної форми навчання					Контроль знань		
Курс	Семестр	Всього академічних годин	Кредити ECTS	Аудиторні заняття				Самостійна робота	Вид індивідуального завдання	Залік	Іспит
				Лекції	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Семінарські заняття				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2	4	90	3	6	6	-	-	78	-	-	+

3. Структура освітнього компонента

Таблиця 3.1. Зміст та опис освітнього компонента

№ з/п	Назва розділів та тем	Обсяг годин					
		Очна форма навчання			Заочна форма навчання		
		Лекція	ПЗ	СР	Лекція	ПЗ	СР
1	2	3	5	6	7	9	10
4-й семестр							
1	Тема 1. Розробка транспортної стратегії	4	–	6	2	–	12
2	Тема 2. Оцінка і планування логістичних операцій	4	2	6	2	1	12
3	Тема 3. Загальні умови закупівель	4	2	6	2	1	12
4	Тема 4. Види транспорту	4	2	6	–	2	12
5	Тема 5. Оцінка і планування логістичних операцій	4	2	8	–	2	10
6	Тема 6. Планування та управління товарними запасами	4	2	8	–	–	10
7	Тема 7. Логістичний аналіз роботи водного транспорту	4	4	8	–	–	10
Всього		28	14	48	6	6	78

4. Рейтингова система для оцінювання успішності здобувачів

Для оцінювання успішності здобувачів вищої освіти очної та заочної форми навчання використовується рейтингова система, яка передбачає розподіл балів за виконання всіх запланованих видів робіт.

Таблиця 4.1. Бальні оцінки для елементів контролю очної форми навчання

4-й семестр			
Елементи навчальної діяльності	Кількість практичних робіт	Максимальний бал	Всього балів за семестр
Виконання та захист практичних робіт	6	5	30
Виступ в аудиторії з тематикою, що відповідає плану освітнього компонента	1	20	20
Складання іспиту	1	50	50
Всього максимум за семестр			100
Формою підсумкового контролю є іспит. Здобувачі вищої освіти допускаються до складання іспиту за умови виконання усіх теоретичних та індивідуальних робіт.			

Таблиця 4.2. Бальні оцінки для елементів контролю заочної форми навчання

4-й семестр			
Елементи навчальної діяльності	Кількість практичних робіт	Максимальний бал	Всього балів за семестр
Виконання та захист практичних робіт	4	10	40
Виступ в аудиторії з тематикою, що відповідає плану освітнього компонента	1	10	10
Складання іспиту	1	50	50
Всього максимум за семестр			100
Формою підсумкового контролю є іспит. Здобувачі вищої освіти допускаються до складання іспиту за умови виконання усіх теоретичних та індивідуальних робіт.			

Виконання та захист практичних робіт (очна/заочна).

Для здобувачів вищої освіти **очної форми** навчання передбачено виконання 6 практичних робіт, які оцінюються від 0 до 5 балів:

за правильне виконання практичної роботи з наданням повної відповіді – 5 балів;

за правильне виконання практичної роботи з наданням неповної відповіді – 3...4 бали;

за правильне виконання практичної роботи без надання відповіді – 2 бали;

за розв’язання виконання практичної роботи з помилками та з наданням неповної відповіді – 1 бал;

за розв’язання виконання практичної роботи з помилками та без надання відповіді – 0 балів.

Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання передбачено виконання 4-х практичних робіт, які оцінюються від 0 до 10 балів:

за правильне виконання практичної роботи з наданням повної відповіді – 9...10 балів;

за правильне виконання практичної роботи з наданням неповної відповіді – 7...8 балів;

за правильне виконання практичної роботи без надання відповіді – 5...6 балів;

за розв’язання виконання практичної роботи з помилками та з наданням неповної відповіді – 1...4 бали;

за розв’язання виконання практичної роботи з помилками та без надання відповіді – 0 балів.

Виступ в аудиторії з тематикою, що відповідає плану освітнього компонента.

Для здобувачів вищої освіти очної та заочної форм навчання передбачено виступ в аудиторії з тематикою, що відповідає плану освітнього компонента. Це може бути підготовка до участі у міжнародній науковій конференції з доповіддю що відповідає плану освітнього компонента.

Таблиця 4.3. Розподіл балів за виступ в аудиторії здобувачів вищої освіти очної форми навчання

Кількість балів за показник					Максимальна кількість балів
Повнота опрацьованого матеріалу	Вміння відповідати на поставлені запитання		Новизна		20
5	5	0	10	0	

5. Засоби діагностики та питання для проведення підсумкового контролю знань

1. Дайте визначення процесу руху товару.
2. Якими факторами обумовлюється необхідність товароруху?
3. У чому полягає матеріальна основа процесу товароруху?
4. Охарактеризуйте технологічний ланцюг процесу товароруху.
5. У чому полягає комерційна (організаційна) сторона процесу руху товару?
6. Які фактори впливають на організацію процесу товароруху?
7. Як впливають фізико-хімічні властивості товарів на процес товароруху?
8. Назвіть принципи раціональної організації процесу товароруху.
9. Які застосовуються форми руху товарів з виробництва в роздрібну торговельну мережу?
10. Роль складів у народному господарстві.
11. Назвіть функції товарних складів.
12. У чому полягає перетворення виробничого асортименту в торговий на складах?
13. На які види можна класифікувати склади за їх місцезнаходженням в процесі руху товару?
14. Як класифікуються склади по характеру виконуваних операцій?
15. Які склади виділяються по товарній спеціалізації?
16. Як поділяються товарні склади з технічного ознакою?
17. Які бувають склади за розмірами складської площі?
18. Як поділяються склади з організаційних форм використання?
19. Назвіть основні види складських будівель (споруд).
20. За якими ознаками класифікуються закриті склади?
21. Назвіть в логічній послідовності операції складського технологічного процесу.
22. Обґрунтуйте принципи раціональної організації складського технологічного процесу.
23. Визначте логічний порядок проведення операцій з надходження і приймання товарів на складі у випадках:
 - якщо товари надійшли у залізничних вагонах;
 - у залізничних контейнерах;
 - автомобільним транспортом.
24. Який порядок приймання товарів за кількістю на складі, її документального оформлення?
25. До яких наслідків може призвести недотримання чинних правил приймання? Відповідь обґрунтуйте.
26. Поясніть порядок приймання товарів на складі за якістю.

27. Як необхідно вчинити працівникам складу в разі виявлення невідповідності кількості, якості товарів, що надійшли даними супровідних документів? Відповідь обґрунтуйте.

28. Який порядок дії працівників складу при надходженні товарів без супровідних документів?

29. Яким вимогам повинна відповідати організація зберігання товарів на складі?

30. Обґрунтування методики розрахунку економічної ефективності механізація навантажувально-розвантажувальних і внутрішньоскладських робіт.

31. Які статті витрат входять в експлуатаційні витрати?

32. Як визначити ефективність запропонованої схеми механізації?

33. Привести приклад розрахунку порівняльної собівартості переробки однієї тонни вантажу.

34. Дайте поняття тари, упаковки та засобів упаковки.

35. Яку роль відіграє тара і упаковка в торгово-технологічному процесі?

36. Обґрунтуйте вимоги до тари й упаковки.

37. За якими основними ознаками прийнято класифікувати тару?

38. Перерахуйте основні види тари за матеріалами виготовлення, дайте їх характеристику.

39. Що таке уніфікація тари?

40. Які вимоги пред'являються до дерев'яної і картонної тари, що знаходиться в обігу?

41. Які вимоги пред'являються до якості тканинних мішків, що знаходяться в обігу?

42. Які операції з тарою виконуються в процесі її звернення?

43. Назвіть заходи щодо скорочення витрат і втрат по тарі.

44. Що таке роздрібна торгівельна мережа?

45. Які фактори впливають на організацію товаропостачання роздрібною торговельною мережею?

46. Які принципи повинні дотримуватися при організації товаропостачання роздрібних торгових підприємств?

47. Які форми і методи доставки товарів застосовують при завезенні їх в роздрібну торговельну мережу?

48. У чому суть централізованої доставки товарів, її прогресивність?

49. Що таке графіки і маршрути доставки товарів?

50. Яке значення мають графіки і маршрути доставки товарів для організації товаропостачання роздрібних торгових підприємств?

6. Рекомендована література

Основна

1. Шульдінер, Ю.В., Примаченко, Г.О., Петрік, С.В. & Пашенко, Г.С. Розвиток мультимодальних перевезень за сучасних умов. Розвиток транспорту. 2024. 3(22). С. 123-135.
2. Чайка-Петегірч, Л.Б. Мультимодальні та інтермодальні вантажоперевезення в системі міжнародної транспортної логістики. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство». 2020. 33 (2), С. 114–117.
3. Пархоменко, Л.О., Прохоров, В.М., Калашнікова, Т.Ю. & Кофанов, О.В. Формування моделі ризику в задачі забезпечення дотримання строку доставки вантажів в умовах невизначеності із використанням теорії нечітких множин та теорії Демпстера-Шафера. Інформаційно-керуючі системи на залізничному транспорті. 2024. 2, С. 81–90.
4. Ломотько, Д., Огар, О., Ломотько, М., & Афанасова, О. Моделювання залізнично-автомобільного ланцюга постачання вантажів на основі «зеленої» логістики. Collection of Scientific Works of the Ukrainian State University of Railway Transport. 2023. С.98-110.
5. Кириллова, О.В., Кириллова, В.Ю., Магамадов, О.Р. & Ромах, В.Л. Smart port: новітні технології і міжнародний досвід їх упровадження. Transport development. 2024. С. 62-74.
6. Інфраструктура товарного ринку: Навч. пос./Під ред. д.е.н., проф. І. В. Сороки. К.: НМЦВО МОІН України НВФ „Студцентр”, 2002. 608с.
7. Кальченко А.Г. Логістика: Навч. Посібник. К.: КНЕУ, 2000. 148с.
8. Ніколаєва Л.Л., Цимбал М.М. Морські перевезення: Підручник. ОНМА. Одеса: Фенікс, 2005. 425 с.

Допоміжна

1. Клевцов К.М. Логістика на транспорті. Проблеми тертя та зношування, 2021. 4 (93). С. 103-114.
2. Клевцов К.М., Букетов А.В., Шарко О.В. Логістична система водного транспорту України: Навчальний посібник. Херсон: ТОВ Науковий парк ХДМА «Інновації морської індустрії», 2022. 277 с.
3. Шарко О.В., Букетов А.В., Клевцов К.М., Сапронов О.О., Соценко В.В. Структуризація інформації для системного аналізу транспортної логістики. Прикладні питання математичного моделювання. Херсон: ХНТУ, Т. 8, № 1 (2025). С.262-270.

4. Sharko O., Buketov A., Klevtsov K., Saprionov O., Akimov O. Entropy model for determining the necessary information in the diagnostics of maritime transportation. Scientific Journal of TNTU, 2024. 113 (1). P. 58–70.

5. Клевцов К.М., Сапронов О.О., Акімов О.В., Васильченко Г.Ю.: Розвиток екологізації транспортно-логістичної діяльності. Науковий вісник ХДМА. 2 (25), 18-27 (2021).

6. Клевцов К.М., Букетов А.В., Шарко О.В., Сапронов О.О. Інтегральна оцінка ризиків виникнення надзвичайних ситуацій у морських вантажних перевезеннях. Проблеми тертя та зношуванн. 2023. 2 (99).

7. Смирчинський В.В. Основи логістичного менеджменту: Навч. посібник, тема 11. Тернопіль, “Економічна думка”, 2003.

Інформаційні ресурси:

1. <https://spherestandards.org/handbook/editions/>
2. <https://logcluster.org/>
3. <https://dlca.logcluster.org/display/public/DLCA/LCA+Homepage>